

JEGYZÖKÖNYV

a Szlovén Köztársaságban élő magyar nemzeti közösség és a Magyar Köztársaságban élő szlovén nemzeti kisebbség különjogainak biztosításáról 1992. november 6-án aláírt Egyezmény rendelkezéseinek megvalósítását figyelemmel kíséző Magyar-Szlovén Kisebbségi Vegyes Bizottság IV. üléséről

A Magyar-Szlovén Kisebbségi Vegyes Bizottság 1999. február 1-2-án megtartotta IV. ülését Szentgotthárdon. A magyar tagozatot Szabó Tibor, a Határon Túli Magyarok Hivatalának elnöke, a szlovén tagozatot Peter Winkler, a Szlovén Köztársaság kormánya Nemzetiségi Hivatalának igazgatója vezette.

I.

A felek a kisebbségvédelem időszerű kérdéseiről folytatott eszmecsere során megállapították, hogy a Magyarországon élő szlovén nemzeti kisebbség és a Szlovén Köztársaságban élő magyar nemzeti közösség helyzete jogi szempontból rendezett, és az 1992-ben aláírt Kisebbségvédelmi Egyezmény napjainkban is megfelelő keretet biztosít az érintett kisebbségek, valamint a hozzájuk tartozó személyek jogainak védelmére.

A Felek közötti kisebbségvédelmi együttműködés eddigi tapasztalatai lehetővé teszik a nemzetközi fórumokon történő közös fellépést a kisebbségvédelmi jogi normák bővítése érdekében.

II.

A Vegyes Bizottság értékelte a III. ülés ajánlásainak megvalósítását, és megállapította, hogy:

az általános kérdések terén

1. A két érintett kisebbségi közösség – az asszimilációra való tekintettel – a továbbiakban is igényli az anyaországok megkülönböztetett figyelmét és támogatását.

2. Míg Szlovéniában rendezett a nemzeti kisebbségek kétnyelvű személyi okmányokkal való ellátása, addig Magyarországon ez ügyben lényegi előrelépés még nem történt. A Belügyminisztériumban megkezdődött az új okmánycsalád előkészítése, s ennek keretében kerülhet sor a kétnyelvű személyi okmányok bevezetésére is.
3. A magyar-szlovén határszakaszon működő hat határátkelőhely pozitív hatással van a térség gazdasági-szellemi fejlődésére és a kisebbségek anyaországukkal való kapcsolattartására. Ugyanakkor problémák merülnek fel a nyitvatartás, a különféle korlátozások (állampolgárság, a járművek kategóriája és súlya), a magyar oldalról való megközelíthetőség (Letenye–Tornyiszentmiklós) miatt. Folynak az előkészületek a Pince-Tornyiszentmiklós közötti határállomás nemzetközi határátkelővé minősítése érdekében.¹
4. 1998-ban hatályba lépett a személyi igazolvánnyal történő határátlépést biztosító kétoldalú egyezmény.
5. A két ország közötti vasúti kapcsolatok helyreállítása folyamatban van. A Bajánsenye-Hodos közötti közös vasúti átkelőhely megvalósításának előkészítése megkezdődött, és a Zalaegerszegig tartó szakasz munkálatai – a tervek szerint – 2000-ig befejeződnek. Nyitott kérdés a Rédcics-Lendva iparvágány nyomvonalának kijelölése.
6. 1998. november 18-án megnyílt Szlovénia Főkonzulátusa Szentgotthárdon. A magyar fél kezdeményezte a lendvai magyar tiszteletbeli konzul kinevezését.
7. A magyarországi szlovének intézményeinek elhelyezési feltételei 1998-ban jelentősen javultak azáltal, hogy június 28-án átadásra került az Országos Szlovén Önkormányzat felsőszölnöki központi székháza, majd ezt követően augusztus 20-án a budapesti kirendeltség irodája is.
8. Az 1998. október 18-án megtartott kisebbségi önkormányzati választások eredményeként összesen 10 szlovén kisebbségi önkormányzat működhet Magyarországon az elkövetkezendő négy esztendőben. Új önkormányzat

¹ A jegyzőkönyv szlovén változatában a 3. pont utolsó mondata szerepel külön 4. pontként. Ezért a sorszámozás a szlovén és a magyar változatban eltér.

alakult Budapest XVIII. kerületében, Mosonmagyaróváron, Szakonyfaluban és Szombathelyen. Az új országos önkormányzat megválasztására 1999 februárjában kerül sor.

9. A Szlovén Köztársaságban 1998. november 22-én megtartott önkormányzati választások alkalmával a magyar nemzeti közösség a korábbi három helyett öt községben választotta meg képviselőit. A két új községben, Hodoson és Dobronakon is nemzetiségi öngazgatási tanács alakult. A Muravidéki Magyar Nemzetiségi Öngazgatási Közösség 1999. januárjában választotta meg új tanácsát.²

A Szlovén-Magyar Határmenti Regionális Tanács, amelynek munkájában Vas és Zala megye, valamint a Magyarországgal határos szlovéniai községek vesznek részt, eredményesen működik. Az együttműködésben résztvevő felek felvetették a térség eurorégióvá történő nyilvánításának lehetőségét.

10. Magyar állami támogatással folytatódhat az apátistvánfalvi templom felújítása. Másfél év múlva lép szolgálatba Rábavidéken egy szlovén anyanyelvű katolikus lelkész.
11. Mindkét kisebbség képviselői felhívták a figyelmet arra, hogy a vegyes bizottság ajánlásai, különösen az oktatás és tájékoztatás feltételeinek javítása tekintetében túl lassan és egyes esetekben késve, vagy egyáltalán nem valósulnak meg.
12. A Szlovén Országgyűlés határozata értelmében az őshonos szlovéniai kisebbségek (köztük a magyar nemzeti közösség) tagjai kedvezőbb feltételek mellett juthatnak – pályázat útján – kölcsönhöz. Külön rendelettel különféle támogatási formákat biztosít a szomszédos országokban élő szlovén közösségek tagjai számára is.

² A jegyzőkönyv szlovén változatában a bekezdés külön, 10. pontként szerepel. Ezért a sorszámozás a szlovén és a magyar változatban eltér.

az oktatás területén

1. Parafálták a két állam közötti ekvivalencia-egyezményt, így a diplomák kölcsönös elismerését biztosító magyar-szlovén egyezmény 1999. első nyelvében aláírásra kerül.
2. A magyar kormány erőfeszítései (a nemzetiségi kisiskolák központi támogatási rendszerének átalakítása és a kiegészítő normatívák növelése) ellenére sem enyhültek számottevően a kistelepüléseken működő magyarországi szlovén nyelvet oktató kis létszámú iskolákat fenntartó önkormányzatok anyagi gondjai.
3. Nem történt meg a szlovéniai kétnyelvű iskolákban a magyar nyelvű oktatás súlyának és színvonalának emelése céljából a szentgotthárdi szlovén lektorhoz hasonló megbízáttal működő, magyar anyanyelvi szaktanácsadó munkába állítása.
4. Regionális összefogás eredményeként előrelépés történt a muravidéki magyar katolikus gyerekek hitoktatását szolgáló tankönyvek ügyében. A fordítás és a szükséges szaklektori munkálatok elvégzése után az első három osztály tankönyve előreláthatólag 1999-ben megjelenik.
5. Folytatódnak a nemzetiségi illetve kétnyelvű iskolák pedagógusainak továbbképzésével, a tankönyvek és hallgatók cseréjével kapcsolatos programok Magyarországon illetve Szlovéniában. Eredményes a regionális oktatási együttműködés is.

a művelődés és tájékoztatás területén

1998. november 18-án megkezdte működését Szentgotthárdon a túlnyomórészt szlovén állami támogatással létesített szlovén kulturális és információs központ, konferenciateremmel és szállodával.³ A Makovecz Imre tervei alapján készülő lendvai művelődési ház építési munkálatai folynak, ünnepélyes átadását 1999-re tervezik.

³ A jegyzőkönyv szlovén változatából a konferenciateremre és a szállodára való utalás hiányzik.

1. A szlovén nyelvű szentgotthárdi rádióadás előkészítése folyamatban van. Szabad frekvencia rendelkezésre áll, de az Országos Rádió és Televízió Testület (ORTT) ez idáig nem írt ki pályázatot a frekvencia odaítélésére.
2. 1998. márciusi 15-én megnyitotta kapuit Lendván a Bánffy Magyar Könyvesbolt, de az A-Banka megszűnése miatt a helyiség tulajdonjoga rendezetlen.
3. Zala és Vas megye, valamint a Muravidék határmenti községei között továbbra is folytatódik az intenzív együttműködés, amelynek érdekében évről-évre együttműködési megállapodást írnak alá.

III.

A Vegyes Bizottság a következő ajánlásokat teszi a két kormány számára:
az általános kérdések terén

1. A Magyar Köztársaság és a Szlovén Köztársaság közötti együttműködés fejlesztése során a kormányok vegyék figyelembe a határ két oldalán élő magyar és szlovén kisebbség szükségleteit és érdekeit.
2. A Felek vállaljanak kötelezettséget arra, hogy a vegyes bizottság ülésein megfogalmazott ajánlások megvalósítására nagyobb hangsúlyt fektetnek. A végrehajtást – lehetőség szerint – kormányhatározat formájában garantálják.
3. A Felek tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy mielőbb megnyíljon a Kétvölgy-Čepinci átcélőhely, és hogy a Pince-Tomyiszentmiklós határátkelőhely nemzetközivé minősítése mielőbb befejeződjön. Vizsgálják meg a Felsőszölnök-Martinje határátkelőhely nemzetközivé nyilvánításának, továbbá a Bajánsenye-Hodos határátkelőhelyen a kétoldalú teherforgalom (3,5 tonnás teherautó súlyhatárig) beindításának lehetőségét.
4. Mindkét Fél vizsgálja meg annak lehetőségét, hogy a kishatárforgalomra kijelölt határátkelőhelyeket – a regionális turizmus, gazdasági együttműködés és közös PHARE-programok megvalósítása érdekében – esetenként

más országok (főként Ausztria) állampolgárai számára is átjárhatóvá tegye és nyitvatartási idejüket meghosszabbítsa.⁴

5. A Felek felhívják kormányaik figyelmét arra, hogy a két ország közötti gazdasági együttműködés szempontjából is fontos feladat a közutak (M7, M70 és M75 sz. utak) állapotának javítása.
6. A Felek még következetesebben folytassák a két kisebbség lakóterületének gazdasági fejlesztését, és éljenek e téren a PHARE-GBG program lehetőségeivel és eszközeivel. Hozzanak létre az elmaradt határmenti régiók támogatására közös gazdasági-pénzügyi alapot. Fontolják meg a regionális együttműködés előmozdítása céljából – a PHARE és EU-s céltámogatások lehetőségeinek felhasználásán túl – Ausztria bevonását is.
7. A Felek tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy a két érintett szakminisztérium által már kezdeményezett kétoldalú foglalkoztatási megállapodás.
8. A Felek közös fellépéssel kezdeményezzék az Európai Unióban és az Európa Tanácsnál a nemzetközi kisebbségvédelmi jogi normák további bővítését.
9. A magyar Fél mielőbb tegye meg a szükséges intézkedéseket a nemzetiségi névhasználat⁵ és a kétnyelvű személyi okmányok biztosítása érdekében.

az oktatás területén

1. A magyar Fél tegyen meg mindent a szlovén anyanyelvi oktatás folyamatosságának biztosítása érdekében. Vizsgálja meg annak lehetőségét, hogyan valósítható meg a szlovén nemzetiségi kis létszámú iskolák teljes körű finanszírozása a központi állami költségvetésből.
2. A Szlovén Fél illessze be a muravidéki pedagógusok magyarországi szakmai továbbképzését a szlovéniai továbbképzési rendszerbe.

⁴ A jegyzőkönyv szlovén változatában a bekezdés külön, 4. pontként szerepel. Ezért a sorszámozás a szlovén és a magyar változatban eltér.

⁵ A jegyzőkönyv szlovén változatából a névhasználatra való utalás hiányzik.

3. A magyar Fél a következő iskolai tanév kezdetére oldja meg a magyar anyanyelvű szaktanácsadó munkába állítását Lendván. A szaktanácsadók státusával kapcsolatos kérdésekről az érintett száktárcák mielőbb állapot-
janak meg.
4. A Felek vizsgálják meg annak lehetőségét, hogyan állítható meg a Magyar-
országon tanuló szlovéniai magyar egyetemisták és főiskolások számának
folyamatos csökkenése.⁶
5. A két ország oktatási minisztériumai tegyék lehetővé a diplomák kölcsönös
elismerését biztosító egyezmény haladéktalan aláírását.

a művelődés és tájékoztatás területén

1. A magyar Fél tegye lehetővé, hogy az ORTT részéről mielőbb megtörténjen
a helyi frekvenciákra vonatkozó pályázat kiírása, hogy a szentgotthárdi
szlovén nyelvű rádióadás 1999. év során beindulhasson. Ehhez a magyar
kormány – lehetőségei szerint – nyújtson anyagi támogatást is.

A vegyes bizottság elnökei közös levélben fordulnak az ORTT elnökéhez,
kérve a helyi frekvenciára vonatkozó pályázat lebonyolításának gyorsítását.

2. A vegyes bizottság javasolja, hogy a nemzeti televíziós társaságok tegyenek
lépéseket a nemzeti kisebbségek által készített műsorok kölcsönös átvételére
és sugárzására.
3. Mindkét kormány tegye meg a szükséges lépéseket ahhoz, hogy a lendvai
művelődési ház 1999. év során átadásra kerüljön.
4. A szlovén Fél segítse a lendvai Bánffy Magyar Könyvesbolt helyiséggond-
jának megnyugtató megoldását.
5. A szlovén fél vállalja, hogy autóbuszos mozgó-könyvtárat létesít a rábavi-
déli szlovén kisebbség részére.

⁶ A jegyzőkönyv szlovén változata nem csak a szlovéniai magyar, hanem magyarországi szlo-
vén nemzetiségre is hivatkozik, az anyaországban tanuló egyetemisták, főiskolások számának
csökkenésénél.

6. A Szlovén Fél tegyen lépéseket a Lendvai Múzeum és a Könyvtár státuszának a magyar közösség számára is elfogadható rendezésére.

A magyar fél nyújtson támogatást a szlovéniai magyar közösségnek a magyar államalapítás 1000 éves évfordulója méltó megünnepléséhez.

A Felek megegyeztek abban, hogy következő ülésüket Szlovéniában tartják.

A Jegyzőkönyv két példányban készült, magyar és szlovén nyelven. Mindkét változat hiteles.

a Szlovén Köztársaság kormánya
Nemzetiségi Hivatalának igazgatója
Peter WINKLER

a Vegyes Bizottság magyar
tagozatának elnöke
SZABÓ Tibor

Szentgotthárd, 1999. február 2.